

Základným aktom vojny je ničenie, nie nevyhnutne ľudských životov, ale výtvorov ľudskej práce. Vojna je spôsob, ako rozdrtiť na márne kúsky, alebo vystreliť do stratosféry, alebo potopiť do hlbín mora hmotné statky, ktoré sa inak dajú použiť na to, aby sa masám zabezpečil pohodlný život, a v dlhodobej perspektíve, aby zásadne vzrástlo ich vzdelanie. Aj v prípade, že sa zbrane naozaj neničia, je ich výroba ešte stále vhodným spôsobom, ako vynaložiť pracovnú silu a nevyrobiť pri tom nič konzumovateľné. Na plávajúce sa napríklad vynaložilo toľko práce ako na stavbu niekoľko sto nákladných lodí. Aj keď nikdy neprinesli nikomu nijaký materiálny úžitok, aj tak sa raz odložia do šrotu ako zastarané a obrovské množstvo pracovnej sily začne stavať novú plávajúcu pevnosť.

V zásade sa vojenské úsilie plánuje vždy tak, aby absorbovalo každý prebytok, ktorý by mohol vzniknúť po uspokojení elementárnych potrieb obyvateľstva. V praxi sa potreby obyvateľstva vždy podhodnotia a výsledkom je preto chronický nedostatok aspoň polovice životných nevyhnutností, čo sa však posudzuje ako výhoda. Ide o zámernú politiku udržať aj favorizované skupiny niekde na okraji núdze,.....stav všeobecného nedostatku zväčšuje význam malých privilégií, a tak zväčšuje priepasť medzi jednou a druhou skupinou.

1. Ktorý jazykový štýl napodobnil autor pri písaní ukážky 1?
2. Nahradte slovo favorizované v poslednej vete ukážky 1 synonymom, ktorého slovný základ sa nachádza v druhom odseku ukážky 1.
3. Vypíšte z druhej vety ukážky 1 jedno zložené slovo.
4. Napíšte jedno slovo, ktoré možno doplniť na zakryté miesto v poslednej vete ukážky 1.
5. Ktoré z uvedených tvrdení nevyplýva z prvého odseku ukážky 1?
 - a) vojna ničí výtvyry ľudskej práce
 - b) vojna ničí hmotné statky
 - c) vojna ničí pohodlný život más
 - d) vojna ničí životné prostredie
6. Ktoré z uvedených tvrdení vyplýva z textu ukážky 1?
 - a) Na plávajúce pevnosti sa vynaložilo toľko práce ako na stavbu sto nákladných lodí.
 - b) V praxi sa potreby obyvateľstva často podhodnotia a výsledkom je preto chronický nedostatok aspoň polovice životných nevyhnutností.
 - c) Vojna je spôsob, ako potopiť do hlbín mora hmotné statky, ktoré sa inak dajú použiť.
 - d) Ide o zámernú politiku udržať najmä favorizované skupiny niekde na okraji núdze.
7. Ktoré z nasledujúcich tvrdení o rozprávačovi v ukážke 1 je pravdivé?
 - a) Rozprávač je zároveň jednou z postáv.
 - b) Rozprávač je vševediaci a nie je súčasťou deja.
 - c) Rozprávačov je v texte niekoľko a postupne sa striedajú.
 - d) Rozprávačom je postava, ktorá pozná dej iba z rozprávania niekoho iného.
8. Mnoho viet v ukážke 1 Obsahuje prísudok v neosobnom tvare, napr. sa nezničia, sa dalo konzumovať, sa spotrebovalo, sa odložilo. Tento spôsob rozprávania nevytvára u čitateľa pocit, že štátna moc je: a) tajomná b) všemocná c) neviditeľná d) obetavá

Ukážka 2

Antoine de Saint-Exupéry Malý princ (úryvok)

„Dobrý deň,“ povedal malý princ.

„Dobrý deň,“ povedal obchodník.

Bol to obchodník, čo predával vylepšené pilulky proti smädu. Stačilo raz za týždeň jednu zhltnúť a človek nepocítoval potrebu napiť sa.

„Prečo to predávaš?“ spýtal sa malý princ.

„Je to veľká úspora času,“ odpovedal obchodník. „Vypočítali to odborníci. Ušetrí to 53 minút za týždeň.“ „A čo sa urobí s týmito 53 minútami?“

„Každý si s nimi urobí, čo chce...“

„Keby som ja mal premárniť 53 minút, šiel by som celkom pomaličky k studničke...“

9. Vypíšte zo štvrtej vety ukážky 2 jedno slovo, v ktorom sa vyskytuje slabikotvorná spoluhláska.
10. Akým vhodným prídavným menom vyplývajúcim z kontextu ukážky 2 sa dá nahradiť zámeno **týmito** vo vete A čo sa urobí s týmito 53 minútami?
11. Napíšte jeden frazeologizmus, ktorým by ste vyjadrili vzťah obchodníka z ukážky 2 k času.
12. Určte zvýraznený vetný člen v slovnom spojení pilulky proti smädu.
13. Posledná veta ukážky 2 nevyjadruje: a) príkaz b) rozhodnutie c) predsavzatie d) pointu
14. Určte druh vedľajšej vety v súvetí Bol to obchodník, čo predával vylepšené pilulky proti smädu. a) príslovková spôsobová b) prívlastková c) predmetová d) prísudková
15. Ktorý z uvedených slovenských básnikov nepísal poppoéziu? a) Kamil Peteraj b) Boris Filan c) Ján Kostra d) Jozef Urban
16. Ktorý z uvedených výrazov je napísaný správne? a) francúzky b) ďalší c) súčasne d) kôli